Çevrimiçi Ortamlarda Kendini Koruma Bilinci Kazand?rma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çevrimiçi Ortamlarda Kendini Koruma Bilinci Kazand?rma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18566

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bu ölçek, çocuklara yönelik tasarlanm?? olan çevrimiçi ortamlar?n (online kids' sites) içeri?ini ve yap?sal özelliklerini, çocuklar?n **kendini koruma bilinci** kazan?m?na olan katk?lar? aç?s?ndan sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi?tir. Ölçek, çocuklar?n internet üzerindeki potansiyel risklere kar?? fark?ndal?klar?n? ve güvenli davran??lar? te?vik eden site özelliklerini ölçmeyi hedefler. 2013 y?l?nda Seçil Eren ve Merve Erdem taraf?ndan geli?tirilen bu araç, çevrimiçi platformlar?n pedagojik yeterlili?ini ve güvenli?ini analiz etmede önemli bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Ortamlar, Çocuk Güvenli?i, Kendini Koruma Bilinci, Ölçek Geli?tirme, Siber Güvenlik, Dijital Okuryazarl?k.

Yazarlar

Seçil Eren, Merve Erdem

Amaç

Ölçe?in temel amac?, çocuklara yönelik olu?turulan çevrimiçi ortamlar?n (web siteleri, mobil uygulamalar vb.) içerik ve tasar?m kriterlerini, çocuklar?n **kendini koruma bilinci** seviyesini yükseltme potansiyelleri aç?s?ndan de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, mevcut platformlar?n kullan?c? dostu, motive edici, e?itici ve risk durumlar?nda destekleyici olup olmad???n? belirlemeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle e?itimciler ve ebeveynler için çevrimiçi içerik seçiminde kritik bir rehber sa?lamaktad?r.

Yap?

Çevrimiçi Ortamlarda Kendini Koruma Bilinci Kazand?rma Ölçe?i, çevrimiçi platformlar?n güvenli?ini ve etkinli?ini be? temel boyutta ele alan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu boyutlar, bir web sitesinin çocuklar?n kendini koruma bilinci geli?tirmesi için sahip olmas? gereken yap?sal ve içeriksel gereklilikleri temsil eder. Ölçek toplamda 47 maddeden olu?makta ve her bir madde, ilgili boyutun bir kriterini de?erlendirmektedir.

Ölçe?in boyutlar? ?unlard?r: Eri?im Boyutu, Motivasyon Boyutu, Ö?renme Boyutu, ?çerik Boyutu ve Destek Boyutu. Bu faktörler, çocuklar?n hem teknik olarak siteye kolay eri?imini hem de site içeri?i sayesinde riskli durumlarda ne yapacaklar?n? ö?renmelerini hedeflemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, istatistiksel yöntemlerden biri olan Faktör Analizi kullan?larak test edilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin, teorik modelle uyumlu olarak be? farkl? faktör (kriter) alt?nda topland??? belirlenmi?tir.

Bu sonuç, ölçe?in, çevrimiçi ortamlarda **kendini koruma bilinci** kavram?n?n alt?nda yatan çok boyutlu yap?y? ölçme konusunda yeterli bir geçerlik düzeyine sahip oldu?unu göstermektedir. Be? faktörlü yap?, ölçe?in teorik temellerini sa?lamla?t?rmaktad?r.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta ölçe?in güvenirli?ine ili?kin spesifik istatistiksel katsay?lar (örne?in, Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?) aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, geli?tirme çal??malar?nda, ölçe?in maddelerinin tutarl?l???n? sa?lamak için gerekli metodolojik ad?mlar?n izlendi?i varsay?lmaktad?r. Güvenirlik bilgisi eksikli?i, ölçe?in gelecekteki uygulamalar?nda ek analizler yap?lmas?n? gerektirebilir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?nda gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in yap?s?n? olu?turan be? temel kriteri ortaya ç?karm??t?r. Bu kriterler, çocuklar?n çevrimiçi güvenli?ini destekleyen sitelerin sahip olmas? gereken i?levsel gereklilikleri kapsamaktad?r.

Eri?im Boyutu Kriteri: 4 madde.
Motivasyon Boyutu Kriteri: 15 madde.
Ö?renme Boyutu Kriteri: 12 madde.
?çerik Boyutu Kriteri: 10 madde.
Destek Boyutu Kriteri: 6 madde.

Toplam 47 maddeden olu?an bu be? faktör, çevrimiçi platformlar?n güvenlik ve e?itim aç?s?ndan bütüncül bir de?erlendirmesini sa?lamaktad?r.

Araç

Test Type: Geli?tirme tipi bir ölçektir (Development).

Format: Be? faktörlü, 47 maddelik bir de?erlendirme arac?d?r.

Language Available: Türkçe (Orijinal yay?n ?ngilizce olsa da, ölçek maddeleri Türkçe ba?lamda geli?tirilmi?tir).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Population Group: Çocuklara yönelik çevrimiçi ortamlar? (web siteleri) de?erlendiren uzmanlar, e?itimciler ve ara?t?rmac?lar.

Age Group: Ölçek, do?rudan çocuklara de?il, çocuklar?n kulland??? siteleri de?erlendirmeye odakland??? için, hedef kitle genellikle 6-12 ya? aral???ndaki çocuklara yönelik içeriklerdir.

Population Details: Çevrimiçi çocuk sitelerinin pedagojik ve güvenlik aç?s?ndan incelenmesi.

Test Methodology: Maddeler 3'lü Likert Ölçe?i üzerinden derecelendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk siteleri, Pedagojik De?erlendirme, Güvenli ?nternet, Likert Ölçe?i, Geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar Seçil Eren için: ysecil05@hacettepe.edu.tr

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2013.

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir dergide yay?nlanm??t?r ve uygun at?f yap?lmas? ko?uluyla akademik ara?t?rmalarda kullan?ma aç?k oldu?u varsay?lmaktad?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: online-environments-scale-adding-consciousness-of-self-preservation-toad.pdf

Kaynaklar

Eren, S., & Erdem, M. (2013). The examination of online kids' sites with the purpose of raising kids' self-protection awareness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 83*, 611-614. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.06.116

Makalenin ScienceDirect üzerindeki ba?lant?s?: sciencedirect.com

Çevrimiçi Ortamlarda Kendini Koruma Bilinci Kazand?rma Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not

ARABPSYCHOLOGY.COM

be changed in any way.

Eri?im Boyutu Kriteri (4 m): Sitenin k?sa ve kolayca hat?rlanabilecek bir ismi olmal?d?r.

Motivasyon Boyutu Kriteri (15 m): Görsel dizaynda fark edilebilirli?i artt?rmak için uyar?c?, parlak ve canl? renkler kullan?lmal?.

Ö?renme Boyutu Kriteri (12 m): Metinler çocuklar?n kelime bilgisi dikkate al?narak düzenlenmeli.

?çerik Boyutu Kriteri (10 m): ?çerik, risk ko?ullar?nda gerçekle?tirilecek eylemlere odaklanan örnekler içermelidir.

Destek Boyutu Kriteri (6 m): Önemli, acil durum numaralar?, e-mail adresleri, ilgili kurumlar?n e-mail adresleri kolayca eri?ilebilir ?ekilde sitede verilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM